

Volt

Verkiezings- programma Den Bosch 2022

#GeneratieVolt

TOEKOMST MADE IN EUROPE

Volt gaat voor: Den Bosch, de gelukkige gemeente

Wie we zijn

Wij zijn Volt. Wij geloven dat we door samenwerking, door verschillen te overbruggen in plaats van te vergroten, de grote uitdagingen van deze tijd in kansen en oplossingen kunnen omzetten.

Wij geloven in een positieve toekomst waarvoor we samen en op basis van gelijkheid verantwoordelijk zijn. Wij geloven dat we meer kunnen bereiken dan we nu soms denken, als we met een positieve, open en realistische blik naar de toekomst kijken. Wij geloven dat elke inwoner van de gemeente Den Bosch een gelukkige toekomst verdient en daar willen wij ons hard voor maken.

Volt is een politieke partij die aanwezig is in meer dan dertig landen in Europa. We hebben het doel om ons continent socialer, duurzamer, democratischer en daadkrachtiger te maken. Dat gebeurt op alle niveaus, maar begint dicht bij jou, in de gemeente Den Bosch. We vinden praktische oplossingen voor lokale problemen door goede voorbeelden uit heel Europa naar Den Bosch te halen.

Volt wil zich inzetten voor vertrouwen in de politiek, voor vertrouwen tussen de overheid en burgers. Hiervoor is inspraak belangrijk. In Den Bosch mag niemand tussen wal en schip vallen. Daarnaast vinden we transparantie belangrijk; zowel in besluitvorming als in de besteding van middelen.

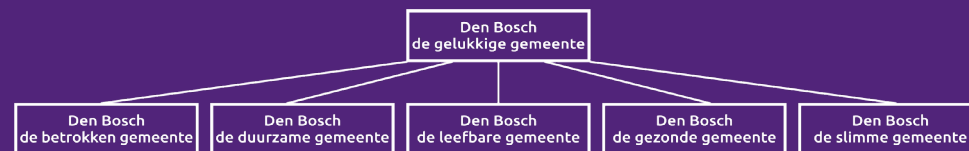
In de samenleving zien we een hoop dat ons niet bevalt. We zien meer armoede, meer dakloosheid, de gevolgen van Corona, een verhardende maatschappij, een gebrek aan betaalbare woningen, de gevolgen van klimaatverandering en groeiende kansenongelijkheid. In 2022 hebben we een nieuwe blik op de politiek nodig, met optimisme, pragmatisme en nieuwe energie voor Europa, Nederland en Den Bosch. Daarom doen wij mee aan de gemeenteraadsverkiezingen.

Het verkiezingsprogramma 'Volt gaat voor: Den Bosch, de gelukkige gemeente' is gebaseerd op beleid van Volt Europa, Volt Nederland en Volt Den Bosch. zie: [Den Bosch](#) (klik) [Nederland](#) (klik) [Europa](#) (klik)

Wat we doen

Veel van de problemen waarmee we als samenleving worden geconfronteerd, vragen inzet voor de komende dertig jaar en niet slechts voor één verkiezingstermijn. Ook de volgende generaties inwoners van Den Bosch verdienen onze inzet en aandacht. Daarom willen we de politieke ideeënvorming van een korte naar een lange termijn brengen.

In onze visie 'Den Bosch in 2050' zien we een gezonde, leefbare, duurzame, betrokken en slimme gemeente. Brede welvaart boven de eendimensionale 'groei van de economie'; oog voor welzijn, milieu en kwaliteit van zorg en onderwijs. Deze visie vertaalt zich in beleid waar we steeds aan werken en dat we continu blijven verbeteren. We zien de toekomst hoopvol en positief tegemoet. Ons uitgangspunt is dan ook: Den Bosch, de gelukkige gemeente. Daarvoor hebben we een aantal speerpunten.

1 Den Bosch, de gezonde gemeente

8

- 1.1 Fietsen
- 1.2 Luchtkwaliteit
- 1.3 Gezond onderwijs
- 1.4 Openbare ruimte
- 1.5 Sportverenigingen en accommodaties

8
8
9
9
9

2 Den Bosch, de leefbare gemeente

10

- 2.1 Voldoende betaalbare woningen
- 2.2 Sociale huur op sociale wijze
- 2.3 Bedrijvigheid en ondernemerschap stimuleren
- 2.4 Veiligheid
- 2.5 (Openbaar) Vervoer
- 2.6 Cultuur
- 2.7 Armoede

10
11
11
12
12
13
13

3 Den Bosch, de duurzame gemeente

14

- 3.1 Klimaat
- 3.2 Voedsel
- 3.3 Groene (Deel)mobiliteit
- 3.4 Groen in de wijk

14
15
15
16

4 Den Bosch, de betrokken gemeente

18

- 4.1 Meedenken en meebeslissen
- 4.2 Transparante besluitvorming
- 4.3 Sociale innovatie
- 4.4 Inclusiviteit
- 4.5 Sociale verbondenheid

18
18
19
19
20

5 Den Bosch, de slimme gemeente

22

- 5.1 Data gedreven beleid
- 5.2 Toegankelijkheid
- 5.3 Regie op digitale zaken
- 5.4 Leren van goede voorbeelden
- 5.5 Financiën

22
22
23
23
24

6 Volt gaat voor: Den Bosch, de gelukkige gemeente

26

Europees denken, lokaal doen

1 Den Bosch, de gezonde gemeente

We willen dat iedereen in Den Bosch de mogelijkheid heeft een fysiek en mentaal gezond leven te leiden; ongeacht achtergrond, inkomen, leeftijd of woonplaats in onze gemeente.

1.1 Fietsen

Volt vindt het belangrijk dat de fietsmogelijkheden in Den Bosch beter worden. Fietsen is gezond en het is beter voor het klimaat. Als fietsen makkelijk, snel en veilig is, zullen inwoners sneller de fiets kiezen boven de auto. Daarom wil Volt:

- Auto's en fietsers waar mogelijk scheiden, zodat fietspaden veiliger en gebruiksvriendelijker worden.
- Onveilige plekken bij snelfietspaden, zoals bij de F59, aanpakken.
- Meer mogelijkheden voor (elektrische) deelfietsen creëren.

1.2 Luchtkwaliteit

Den Bosch ligt op het kruispunt van de snelwegen A2 en A59 en kent een

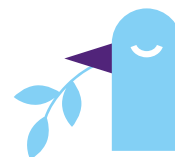
aantal vervuilende industrieën. Hierdoor laat de luchtkwaliteit en met name de hoeveelheid fijnstof en stikstofdioxide in de lucht te wensen over. De luchtkwaliteit is in de afgelopen jaren enigszins verbeterd, maar langdurige blootstelling aan verontreinigde lucht heeft een negatief effect op de gezondheid. Daarom wil Volt:

- Dat de luchtkwaliteit continu en blijvend bewaakt en verder verbeterd wordt.
- Dat we strenger optreden tegen de grootste vervuilers.
- Dat bedrijven en particulieren die minder willen vervuilen hierin worden ondersteund.

1.3 Gezond onderwijs

Veel kinderen krijgen thuis niet dagelijks een gezonde maaltijd. Mede hierdoor zien we dat overgewicht bij kinderen toeneemt. Dagelijks een gezonde maaltijd in combinatie met meer beweging, geeft kinderen een gezondere start in het leven. Daarom wil Volt:

- Dat elke leerling op de basisschool een gratis, gezonde (vegetarische) lunch krijgt. Dit is in andere Europese landen zoals Finland, Zweden en Estland al een succes.
- Dat er meer waterpunten op (basis)scholen komen, zodat water drinken normaler wordt en het drinken van suikerhoudende (fris) dranken afneemt.

1.4 Openbare ruimte

Pleinen en parken geven Europese steden identiteit en verblijfskwaliteit. De coronacrisis heeft ons nog eens laten zien hoe belangrijk een kwalitatief goede openbare ruimte is; ruimte om te bewegen, te ontmoeten en te ontspannen. Met een goede openbare ruimte kunnen we bijdragen aan een gezonde fysieke en mentale gesteldheid van alle Bosschenaren. Daarom wil Volt:

- Dat er in alle wijken en buurten van Den Bosch voldoende openbare ruimte is die uitdaagt tot bewegen en ontmoeten.
- Dat de openbare ruimte levensloopbestendig wordt vormgegeven, zodat jongeren én ouderen daarvan gebruik kunnen maken.
- Dat de openbare ruimte veilig en toegankelijk is voor iedereen, ook voor mensen met een beperking.

1.5 Sportverenigingen en accommodaties

Tijdens de lockdowns is gebleken hoe belangrijk sport is voor veel mensen. Sporten is niet alleen fysiek gezond, maar gaat ook over de ontmoeting met vrienden en kennissen op de sportvereniging. We vinden het belangrijk dat iedereen in Den Bosch gelijke kansen krijgt om gezond en vitaal te leven. Daarom wil Volt:

- Dat er meer wordt geïnvesteerd in sportlocaties, in het bijzonder in de dorpskernen.
- Dat er meer wordt geïnvesteerd in sportfaciliteiten op openbare locaties, zoals parken.
- Dat er meer aandacht komt voor inclusieve verenigingen, waar iedereen zich thuis en veilig voelt.
- Dat zwembles voor iedereen betaalbaar is.

2 Den Bosch, de leefbare gemeente

We willen dat Den Bosch een leefbare gemeente is voor iedereen. Elke (toekomstige) inwoner profiteert mee van de ontwikkeling van nieuwe wijken en de bouw van nieuwe huizen.

2.1 Voldoende betaalbare woningen

Den Bosch heeft, net als de rest van Nederland, een woningtekort. Wonen is een grondrecht, maar een eigen woning is voor veel inwoners niet bereikbaar. Met name starters komen moeilijk aan een huis en vallen vaak tussen wal en schip, omdat ze niet in aanmerking komen voor sociale woningbouw en ook geen kans maken op de koopmarkt. De komende jaren moet daarom veel worden bijgebouwd. Den Bosch moet duurzame investeringen in de bouw van nieuwe wijken en de ontwikkeling van bestaande gebieden stimuleren. Daarom zet Volt in op:

- Bouwen in het middensegment en in het sociale huursegment.

- Het gebruik van erfpacht om het bouwen van betaalbare (koop) woningen voor starters mogelijk te maken en te zorgen dat het ook betaalbare starterswoningen blijven. Daarnaast heeft de gemeente een groter belang bij een hogere leefbaarheid in wijken met erfpacht.
- Een verhoging van de OZB (Den Bosch staat in Brabant in de top 3 en landelijk in de top 15 van gemeenten met een lage OZB) en eventuele andere aanpassingen van de gemeentelijke belastingen bespreekbaar maken, zodat de bredere schouders ook zwaardere lasten dragen.
- Het uitvoeren en waar mogelijk opschroeven van de bouwambitie

in de komende jaren. Daarbij houden we rekening met de wensen van huidige en toekomstige inwoners.

- Een zelfbewoningsplicht zoals we die in diverse grote steden, zoals Amsterdam en Utrecht, ingevoerd zien worden.

2.2 Sociale huur op sociale wijze

We willen dat er in elke buurt plaats is voor iedereen, ongeacht inkomen of leeftijd. Geef daarom kansen aan sociale huur in populaire delen van de stad. Bovendien vinden we dat inwoners vanuit koop en (sociale) huurwoningen, met lage, hoge en middeninkomens en van diverse achtergronden en levensovertuigingen elkaar moeten kunnen ontmoeten in de wijk en op straat. De verdeling van sociale woningbouw in de gemeente is nu ongelijk, in sommige wijken en dorpen is weinig sociale woningbouw te vinden, in andere juist veel. Volt neemt een voorbeeld aan Wenen, waar het wel lukt om betaalbare huizen voor inwoners te bouwen met een goede verdeling van de sociale woningbouw. Daarom wil Volt:

- Tenminste een gelijk aantal nieuwe sociale huurwoningen terugbouwen wanneer sociale huurwoningen worden afgebroken.
- Strengere eisen stellen aan het aantal sociale huurwoningen dat in een (nieuwe) wijk moet worden gebouwd.
- Een bredere definitie van sociale huur hanteren. Marktpartijen moeten aan dezelfde normen voldoen als corporaties, zoals: toewijzingscriteria en het niet toetsen op betalingsrisico's.
- Corporaties woningen in het middensegment laten bouwen in wijken waar marktpartijen dat nalaten.
- De geconcentreerde instroom vanuit de GGZ in kwetsbare wijken voorkomen.
- Housing First, het huisvesten van daklozen, blijven ondersteunen.

2.3 Bedrijvigheid en ondernemerschap stimuleren

Elk jaar neemt het aantal eenmanszaken en kleine bedrijven toe. Deze bedrijven spelen een vitale rol bij het ondersteunen van lokale sportverenigingen, culturele instellingen en maatschappelijke organisaties. Toch is vestiging vanwege allerlei regelgeving vaak onnodig ingewikkeld. Daarom wil Volt:

- Dat het voor eenmanszaken en kleine bedrijven makkelijker wordt om zich te vestigen in woonwijken.
- Dat er meer hubs zoals De Jam-fabriek, Grasso en De Gruyterfabriek worden gecreëerd. Hierdoor krijgen startups, zelfstandige ondernemers en ZZP'ers de kans om zich in onze gemeente te ontwikkelen.

2.4 Veiligheid

Veiligheid is een voorwaarde voor een goede leefbaarheid in de gemeente. Elke inwoner en bezoeker van Den Bosch moet veilig over straat kunnen. Wat daarvoor nodig is, verschilt per gebied. Op de ene plaats is behoefte aan betere verlichting, op de andere aan slimmer handhaven. Daarom wil Volt:

- Dat de gemeente samen met inwoners van wijken en dorpen onderzoekt wat waar nodig en mogelijk is om bepaalde gebieden leefbaarder en veiliger te maken.
- Investeren in onze buitengewoon opsporingsambtenaren.
- Meer plekken creëren waar jongeren samen kunnen komen zonder dat zij overlast geven.
- Actieve bestrijding van hardrijden door, op plaatsen waar dit veelvuldig voorkomt, auto's en motoren

te weren of fysieke snelheidsbeperkende maatregelen te treffen.

2.5 (Openbaar) Vervoer

In grote delen van de gemeente is de bereikbaarheid in orde, maar er zijn gebieden in Den Bosch waar het openbaar vervoer onvoldoende toereikend is. In de dorpskernen neemt het aantal ritten in het weekend en in de avond af, waardoor bewoners zonder auto's en bewoners die slecht ter been zijn in de problemen komen. De buurtbus blijkt hiervoor een gebrekkig alternatief. Om te voorkomen dat bewoners geïsoleerd raken, wil Volt:

- De (dorps)kernen van onze gemeente bereikbaar houden.
- Een (openbaar) vervoersplan voor Rosmalen, Vinkel, Maliskamp, Empel, Nuland en Engelen.
- Investeren in initiatieven als het AutoMaatje. Hierdoor kunnen mensen die niet meer in staat zijn zelf auto te rijden of te fietsen, met behulp van buurtbewoners, toch makkelijk op pad.

2.6 Cultuur

Den Bosch is een Bourgondisch-Europese stad met een rijke culturele traditie. Ruimte en aandacht voor cultuur is van essentieel belang voor een ontspannen, reflectieve maar ook innovatieve stad. Daarom wil Volt:

- Dat cultuur als investering in de samenleving wordt gezien en niet als kostenpost.
- Dat cultuur, van museumkwartier tot carnaval, de aandacht krijgt die het verdient.
- Dat Huis73 als hotspot voor debat, studie, cultuur en ontwikkeling verder wordt gestimuleerd.
- Dat er meer ruimte komt voor Urban- en jongerencultuur.
- Dat er meer ruimte komt voor kunstenaars en jonge makers.
- Dat cultuureducatie via onderwijs en bibliotheken bereikbaar is voor alle Bosschenaren.

2.7 Armoede

Volt vindt dat de sociale voorzieningen een bestaan boven de armoedegrens mogelijk moeten maken. Dit betekent minimaal: een huis, voedsel, kleding, gezondheidszorg en maatschappelijke ondersteuning. De meer dan 9400 huishoudens in Den Bosch die onder de armoedegrens leven, moeten extra ondersteuning krijgen, met oog voor de menselijke maat. Daarom wil Volt:

- Het isoleren van sociale huurwoningen versnellen, om het wonen betaalbaar te houden.
- Ondersteuning bij het aanvragen van toeslagen, de belastingaangifte en subsidies.
- Behoud van goede schuldhulpverlening en vroegsignalering.
- Sociale voorzieningen benaderen als een investering van de gemeente in haar inwoners.
- Meer sociale huurwoningen bouwen (zie 2.1 en 2.2).

3 Den Bosch, de duurzame gemeente

We willen dat Den Bosch al in 2040 klimaatneutraal is en daarmee een duurzame plek is om te wonen. Als hoofdstad van Noord-Brabant geven we graag het goede voorbeeld en zijn we een inspiratiebron voor andere gemeenten.

3.1 Klimaat

Klimaatverandering treft ons allemaal. Tekort aan drinkwater, stormen en overstromingen, hittegolven en mislukte oogsten lijken misschien ver weg, maar komen steeds dichterbij. Alleen door minder CO2 uit te stoten en minder te vervuilen, leveren we een positieve bijdrage aan het klimaat. Daarom wil Volt:

- Meer energie duurzaam opwekken en in nauwe samenspraak met inwoners locaties zoeken die geschikt zijn voor windmolens.
- Daken zoveel mogelijk inzetten voor het opwekken van energie. Is opwekken van energie geen

goede optie, dan wordt een 'gewoon' dak een groen dak. De planten op een groen dak houden in de winter de warmte binnen en in de zomer de warmte buiten. Bovendien zijn groene daken goed voor de biodiversiteit en de waterafvoer.

- Een actieve rol van de gemeente bij de uitvoering van de Transitie Visie Warmte. We willen dat de gemeente inwoners actief ondersteunt en adviseert over duurna-

me maatregelen. Daarnaast willen we actieve ondersteuning van wijken die op korte termijn van het gas af gaan door daadkrachtige projectteams.

- Gemeentelijke belastingen inzetten voor verduurzaming die bijdraagt aan het behalen van CO2- en klimaatdoelstellingen. Enerzijds door belastinggeld zo te besteden dat het direct bijdraagt aan verduurzaming, anderzijds door gemeentelijke belastingen als financiële prikkels voor verduurzaming te gebruiken.

3.2 Voedsel

Verduurzaming van de landbouw is noodzakelijk. We vinden het belangrijk dat iedereen een bijdrage levert aan een gezonder klimaat. Daarom wil Volt:

- Dat de gemeente subsidies en andere middelen beschikbaar stelt aan bedrijven die aan verduurzaming willen werken en dat de gemeente streeft naar intensivering van de samenwerking met Agrifood-partners op het gebied van verduurzaming.
- Dat de gemeente actief voedselverspilling tegengaat, zowel bij bedrijven, horeca als inwoners. Hierbij geeft de gemeente zelf het goede voorbeeld.

- Dat de gemeente een (meer) plantaardig dieet promoot en hier zelf een voorbeeldfunctie in neemt.

3.3 Groene (Deel)mobiliteit

Het gebruik van auto's leidt tot uitstoot van CO2. We zetten in op het verminderen van gebruik en bezit van auto's en op andere vormen van mobiliteit. Zo creëren we ruimte die kan worden gebruikt voor bijvoorbeeld groen en recreatie. Volt wil daarom:

- Parkeren aan de rand van het centrum aantrekkelijker maken, voor een autoluwe binnenstad. Goed voor het klimaat, milieu en voor veiligere verkeerssituaties.
- Dienstauto's van de gemeente vervangen door deelauto's. Tijdens werktijd zijn de deelauto's exclusief voor medewerkers, maar buiten werktijden kunnen ze worden gebruikt door buurtbewoners. We willen bedrijven stimuleren hetzelfde te doen.
- Het gebruik van deelauto's stimuleren en ondersteunen door het aanstellen van mobiliteitsadviseurs die groepen inwoners adviseren over het gezamenlijk aanschaffen en gebruiken van een (elektrische) auto.
- De maximum snelheid in het cen-

trum beperken tot 30km per uur.

- Aan de randen van de binnenstad voldoende elektrische oplaadpunten voor auto's plaatsen.
- Goed gekozen en ingerichte geolocking-plekken creëren om elektrische scooters te parkeren.

3.4 Groen in de wijk

Volt gelooft in groot denken en klein doen. Dat betekent dat we ook naar kleine zaken kijken als het gaat om duurzaamheid. We vinden het belangrijk dat woonwijken, groene wijken zijn en dat ook andere terreinen, zoals De Tramkade, en bedrijventerreinen worden vergroend en de biodiversiteit wordt ondersteund. Daarom wil Volt:

- Zo veel mogelijk vervangen van tegels door bomen, planten en andere groene oplossingen. Groen helpt grote hoeveelheden regen opvangen en heeft bovendien een positief effect op hittestress. De gemeente is hiervoor verantwoordelijk in de openbare ruimte, maar speelt ook een rol in het aanmoedigen van inwoners en andere gebruikers om dit toe te passen.
- Een groep van stadsboswachters die samen met vrijwilligers het voortouw neemt in het aanplanten en onderhouden van open-

bare natuur. Op die manier zijn inwoners meer betrokken bij de natuur in hun straat of wijk.

- Het aantal buurt(moes)tuinen en groene daken stimuleren.
- Dat bij de (her)ontwikkeling van wijken en buurten rekening wordt gehouden met de aanleg van (tijdelijke) natuur en klimaat-adaptieve maatregelen.

**Volt creëert
een goede balans
in de wereld**

4 Den Bosch, de betrokken gemeente

We willen dat inwoners ongeacht achtergrond, herkomst, geaardheid of leeftijd dezelfde mogelijkheden hebben om mee te denken en inspraak te hebben op het beleid. Iedereen wordt gehoord en mensen worden serieus genomen.

4.1 Meedenken en meebeslissen

We vinden het belangrijk dat iedereen mee kan denken en mee kan beslissen over overheidsbeleid. Niet slechts eens in de vier jaar tijdens de verkiezingen, maar altijd wanneer onderwerpen ertoe doen. Daarom moet inspraak makkelijk en laagdrempelig zijn, zodat ook inwoners die een afstand tot de politiek ervaren mee kunnen praten. Volt pleit voor:

- Burgerbudgetten voor projecten waar de wijk, het dorp en de stad beter van worden. Bijvoorbeeld door burgers via een online platform samen budgetten te laten verdelen.

- Participatie van jongeren bij overheidsbeleid. Onder andere via een jongerenraad die de gemeenteraad adviseert en meepraat over voorgenomen beslissingen en die proactief onderwerpen agendeert.
- Het vaker inrichten van burgerfora, die op specifieke onderwerpen meepraten en adviseren. Deze burgerfora kunnen ook proactief onderwerpen agenderen en bespreekbaar maken.

4.2 Transparante besluitvorming

Het is belangrijk om transparant en helder te communiceren over alles wat de gemeente doet en beslist. Daarom wil Volt:

- Dat de gemeente, bijvoorbeeld via een digitaal platform, inzichtelijk maakt aan welke besluitvorming wordt gewerkt.
- Dat ambtenaren worden ondersteund, bijvoorbeeld met een opleiding en/of technische hulpmiddelen, om makkelijk en laagdrempelig in contact te komen met inwoners.
- Dat de gemeentebegroting toegankelijker wordt voor inwoners door meer te werken met afbeeldingen en een helder voorwoord met leeswijzer.
- Dat jongeren in Den Bosch met hun school het Europees Parlement bezoeken. Zo kunnen jongeren meer inzicht krijgen in bestuur van de EU.

4.3 Sociale innovatie

Volt vindt het belangrijk dat iedereen in Den Bosch de kans krijgt om zich te ontwikkelen, om een waardevolle bijdrage te leveren en om werk te doen dat voldoening geeft. We gaan met elkaar om vanuit een positief mens- en wereldbeeld. We hebben vertrouwen in de ander en waarderen wat iemand kan en waar iemand goed in is. Daarom wil Volt:

- Dat de gemeente in de vorm van een vertrouwensexperiment inwoners met een bijstandsuitkering regie geeft over het vinden van een plek op de reguliere arbeidsmarkt. Daarbij worden inwoners niet benaderd vanuit wat er allemaal moet in een traject, maar vanuit de vraag wat zij nodig hebben van de gemeente. Hiermee willen we voortbouwen op een vergelijkbaar experiment dat in Tilburg heeft plaatsgevonden.
- Experimenteren met basisbanen. Dit zijn banen voor mensen die veel moeite hebben een plek te vinden op de reguliere arbeidsmarkt. Een basisbaan geeft een inwoner de kans zich te ontwikkelen en op een waardevolle manier bij te dragen aan de maatschappij. Dit gebeurt het liefst dicht bij huis in de eigen wijk of buurt. Hierbij is het basisbanenexperiment uit Groningen het uitgangspunt.
- Dat nieuwkomers in Den Bosch snel werk vinden en zo makkelijker hun draai vinden in Nederland. Een voorbeeld hiervan is het openen van een gespecialiseerd loket voor arbeidsbemiddeling voor nieuwkomers door de gemeente.

4.4 Inclusiviteit

Volt vindt het belangrijk dat Den

Bosch een inclusieve samenleving is, waarin iedereen zichzelf kan zijn. In een inclusieve samenleving wordt niet uitgegaan van vooroordelen maar wordt iedereen gezien en gewaardeerd. Daarom wil Volt:

- Dat sportclubs en verenigingen inclusiever worden, met name ook voor de LHBTIQ+-doelgroep. Het gebeurt nog te vaak dat LHBTIQ+'ers zich niet welkom voelen bij sportclubs en verenigingen.
- Dat de gemeente de inclusiviteit van LHBTIQ+'ers bevordert door het oprichten van een museum over LHBTIQ+-geschiedenis en -cultuur.
- Dat de gemeente communicatie toegankelijk maakt voor elke doelgroep met laagdrempelig taalgebruik.
- Dat de gemeente openbare gebouwen en -ruimten op een praktische manier toegankelijk maakt voor mindervaliden.

4.5 Sociale verbondenheid

Als je elkaar kent en weet wat er bij de ander speelt, dan heb je mensen om je heen die voor je klaarstaan wanneer het even niet lukt. We vinden het belangrijk dat de inwoners van Den Bosch met elkaar begaan zijn en elkaar verder helpen. Daarnaast pleit Volt voor een

humaan migratiebeleid en daarmee voor het snel opnemen van nieuwkomers in de lokale gemeenschap. Daarom wil Volt:

- Dat maatjessystemen op dorps- en wijkniveau worden gestimuleerd. Een maatjessysteem zorgt ervoor dat nieuwkomers, met name migranten, hulp krijgen bij het landen in het dorp of in de wijk.
- Dat de gemeente het organiseren van evenementen, die integratie op een laagdrempelige manier bevorderen, ondersteunt. Denk bijvoorbeeld aan een wereldkeuken- of muziekdagen. Deze evenementen zijn altijd gericht op het verbeteren van contact tussen verschillende groepen.
- Dat de gemeente een actieve rol speelt bij het ondersteunen van vrijwilligers, vrijwilligersorganisaties en sociale initiatieven.
- Dat de gemeente de groei en bloei van het verenigingsleven in de gemeente actief ondersteunt.
- Dat inwoners de kans krijgen om samen met andere bewoners van hun wijk één van de Bossche musea te bezoeken. Zij gaan samen in een bus naar het museum. Dit initiatief is al erg succesvol in Den Haag. Daarnaast biedt het lokale kunstenaars en ontwerpers een mooie kans zich te presenteren.

**Een inclusieve
samenleving waarin
iedereen wordt gezien**

5 Den Bosch, de slimme gemeente

We willen dat Den Bosch een slimme gemeente is die gebruik maakt van data en van 'smart city oplossingen'. Wij zijn dé data-science stad van Nederland.

5.1 Data gedreven beleid

Volt is ervan overtuigd dat data gedreven werken de kwaliteit van gemeentelijk beleid verbetert; beleid wordt effectiever en efficiënter en daar profiteren alle inwoners van. Daarnaast vormt de IT-sector een belangrijke bron van werkgelegenheid. Noord-Brabant staat bekend om de high tech sector en Den Bosch kan hier een plek innemen als data-specialist. Daarom wil Volt:

- Dat Den Bosch actief samenwerkt met opleidingsinstituten (JADS, MBO's, Hogescholen, etc.) om talent en innovatie een kans te geven.
- Dat de gemeente transparant en open is over gebruikte data,

modellen en middelen.

- Dat de gemeente altijd veiligheid en privacy van inwoners waarborgt bij het gebruik van data.

5.2 Toegankelijkheid

Digitaal werken heeft de toekomst, maar veel inwoners kunnen niet makkelijk mee in deze ontwikkelingen. We vinden het belangrijk dat niemand wordt uitgesloten of afgesloten van informatie of dienstverlening, ongeacht het niveau van digitale vaardigheden of bijvoorbeeld geletterdheid. Daarom wil Volt:

- Dat communicatie richting inwoners altijd helder en begrijpelijk is. Daartoe streven we naar maximaal taalniveau B1.
- Dat gemeentelijke websites altijd

toegankelijk zijn voor iedereen, bijvoorbeeld middels voorleesfuncties.

- Dat filmpjes altijd worden ondertiteld, zodat ook doven en slechthorenden deze informatie kunnen begrijpen.
- Dat belangrijke informatie altijd in meerdere talen wordt gecommuniceerd.
- Dat inwoners altijd een niet-digitaal alternatief hebben om in contact te komen met de gemeente.

5.3 Regie op digitale zaken

We zitten in een digitale transitie. Mede door de snelle veranderingen die COVID-19 met zich meebrengt, zien we dienstverlening en (samen) werkvormen steeds sneller digitaliseren. Volt vindt dit een goede ontwikkeling, maar vindt het ook belangrijk dat de gemeente regie houdt op deze ontwikkelingen. Zo voorkomen we dat de gemeente een speelbal wordt van de markt en garanderen we dat inwoners de best mogelijke dienstverlening krijgen. Daarom wil Volt:

- Een wethouder digitale zaken in Den Bosch. Deze wethouder geeft sturing aan de digitale ontwikkelingen en bewaakt belangrijke basisprincipes zoals veiligheid en toegankelijkheid.

- Een betere afstemming van digitale systemen. Inwoners moeten terecht kunnen bij één digitaal loket voor alle vragen.

5.4 Leren van goede voorbeelden

In Nederland, Europa en daarbuiten worden slimme oplossingen ontwikkeld voor problemen die ook in Den Bosch spelen. Volt vindt het belangrijk aandacht te hebben voor deze zogenaamde 'best practices'. Niet om klakkeloos over te nemen, maar om te leren waarom iets goed werkt en welke onderdelen interessant zijn voor Den Bosch. Hiervoor zijn al voorbeelden van 'best practices' genoemd, maar we denken bijvoorbeeld ook aan:

- Creatieve klimaatlessen uit Spanje, Frankrijk en Zwitserland. Zo wordt in Spanje gewerkt aan een 75 kilometer lange, groene weg rond de stad Madrid om temperaturen en uitstoot van broeikasgassen te verlagen. In Frankrijk moeten bedrijven bijvoorbeeld zorgen dat de verlichting uit is wanneer de gebouwen zijn gesloten en Basel gebruikt al ongeveer 40% van de daken om biodiversiteit en klimaatadaptatie te bevorderen.
- De Weense woonaanpak, waardoor zo'n 60% van de inwoners van de hoofdstad van Oostenrijk

in een betaalbare huurwoning woont. Verruiming van bestemmingsplannen vergroot de leefbaarheid in de stad.

- Burgerinspraak in de Portugese hoofdstad Lissabon, waar inwoners meedenken en meebeslissen over de manier waarop de stad investeert. Burgers worden aangemoedigd om zowel online als in direct contact mee te praten over de besteding van budgetten.

5.5 Financiën

Volt staat voor een slimme en gegende omgang met publieke middelen. Dat betekent dat we de gemeentelijke financiën niet vanuit een boekhoudersmentaliteit benaderen. Bezuinigingen zijn soms nodig, maar mogen niet los gezien worden van de brede welvaart die we met de begroting willen bereiken. Daarom staat Volt voor:

- Een meerjarig sluitende begroting en een zorgvuldige omgang met onze reserves en voorzieningen.
- De introductie van het begrip Brede Welvaart bij de opzet en behandeling van de gemeentebegroting.
- Het gebruik van gemeentelijke

middelen op basis van de idee dat de vervuiler betaalt en de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen.

- De introductie van een klimaat/CO2-begroting als integraal onderdeel van de gemeentelijke begroting.

De best mogelijke dienstverlening voor inwoners

6 Volt gaat voor: Den Bosch, de gelukkige gemeente

Wij willen van Den Bosch een gezonde, leefbare, duurzame, betrokken en slimme gemeente maken. Om zó brede welvaart te creëren voor iedere inwoner. Met andere woorden: dat elke inwoner van Den Bosch een gelukkige inwoner kan zijn. Wij hebben zin in die toekomst! Wij willen dat iedereen kan meeprofiteren van al het moois dat Den Bosch te bieden heeft. En wij willen dat iedereen mee kan profiteren van de kansen die toekomstige ontwikkelingen bieden. Wij willen dat Den Bosch een gemeente is waar elke inwoner gelukkig en trots is.

Europees denken, lokaal doen

**Alles is mogelijk
in een Europa dat
samenwerkt**

**Programma
downloaden**

TOEKOMST MADE IN EUROPE